

En uppdatering av “Katalog över Nordens mångfotingar”

GÖRAN ANDERSSON, PER DJURSVOLL & ULF SCHELLER

Andersson, G., Djursvoll, P. & Scheller, U.: En uppdatering av “Katalog över Nordens mångfotingar”. [An update of “Catalogue of myriapoda in the Nordic countries”.] – Entomologisk Tidskrift 134 (3): 149-152. Uppsala, Sweden 2013. ISSN 0013-886x.

This is an update of the catalogue of myriapoda in the Nordic countries, published in 2008. In the table we present additions and some changes. The complete catalogue will be accessible on Internet (www.entomologklubben.se/myriapod-kat.pdf).

*Göran Andersson, Höjdgatan 12, SE-431 36 Mölndal. goran.a1@telia.com
Per Djursvoll, University Museum of Bergen, PB 7800, N-5020 Bergen, Norway.
per.djursvoll@um.uib.no
Ulf Scheller, Höggeboholm, Häggesled, SE-531 94 Järpås. ulf.scheller@telia.com*

Det är fem år sedan vi publicerade en katalog över Nordens mångfotingar (Andersson et al. 2008). Sedan dess har det tillkommit tre nya arter för Sverige, sex för Danmark och fem för Norge. Sex av dessa är dessutom nya för Norden. Det har också tillkommit ett antal nya provinsfynd och nya fynd för perioden efter 1950. Alla dessa nyheter presenteras i denna artikel.

Provinsindelningen följer liksom tidigare Nationalnyckelns Karta över Nordens provinser (Andersson et al. 2005: 350-351).

Vi presenterar inte en ny katalog i tryck. Nyttillskotten och några rättningar sammanfattas istället i Tabell 1. Den uppdaterade katalogen i sin helhet kommer att finnas tillgänglig som pdf på adressen www.entomologklubben.se/myriapod-kat.pdf.

I mångfotingsdelen av Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna (Andersson et al. 2005) finns inte de sex nya arterna för Norden med. Om det kan ske någon uppdatering av denna i en nätbaserad version ligger än så länge dolt i de osäkra villkor som ArtDatabankens politiskt vacklande artprojekt lever med. De sex arterna finns dock i större eller mindre grad beskrivna och presenterade i de referenser som anges i tabellen.

Förutom fynd som har gjorts under de senaste fem åren har vi med ett antal äldre uppgifter som vi missade 2008. Framför allt är det ett antal fynd i Norge gjorda av Kjell Magne Olsen samt uppgifter från Henrik Enghoff rörande Danmark. Från Danmark finns i katalogen fortfarande ett stort antal markerings utan tidsangivelse. Data finns i olika samlingar men det har hittills inte varit möjligt att lägga tid på att ta fram dessa, så det får stå på framtiden.

Nationalnyckelns mångfotingsband har inspirerat flera personer att börja titta på mångfotingar. I den svenska Artportalen för småkryp (www.artportalen.se/bugs), liksom i den norska motsvarigheten Artsportalen (artsobservasjoner.no/smakryp/) och Artskart (artskart.artsdatabanken.no) finns nu många mångfotingar inlagda. Uppgifter inlagda t o m 2013-04-11 är genomgångna inför arbetet med denna katalog.

En del av arterna borde kunna bestämmas säkert med hjälp av Nationalnyckeln, men i många fall kan artbestämningen vara vanskelig. Liksom tidigare har vissa uppgifter rörande svårbestämda arter inte tagits med. Författarna tar gärna emot material för kontrollbestämning.

Än finns det många luckor att fylla innan vi har full kännedom om mångfotingarnas utbredning i Norden.

Tack

Tack till Henrik Enghoff för hjälp med utbredningsuppgifter för Danmark och Kjell Magne Olsen för hjälp med utbredningsuppgifter för Norge och synpunkter på manuskriptet. Tack också till alla som berikar Artportalen (Sverige) och Artsportalen (Norge) med mångfotingsuppgifter.

Litteratur

- Andersson, G. 2012. Två för Sverige nya växthuslevande dubbelfotingar. – Fauna och Flora 107 (3): 31-33.
- Andersson, G., Djursvoll, P. & Scheller, U. 2008. Katalog över Nordens mångfotingar. – Entomologisk Tidskrift 129: 173-190.
- Andersson, G., Meidell, B. A., Scheller, U., Winqvist, J.-Å., Osterkamp Madsen, M., Djursvoll, P., Budd, G. & Gärdenfors, U. 2005. Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Mångfotingar. Myriapoda. – ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Enghoff, H., Pedersen, J., Thomsen, P. F. & Iversen, L. 2011. Tusindben, skolopendre og mejere fra Rødbyhavn og omegn – med fem nye arter for den danske fauna (Diplopoda, Chilopoda, Opiliones). – Ent. Meddr 79: 3-12.
- Enghoff, H., Akkari, N. & Pedersen, J. in press. Aliquid novi ex Africa? *Lamyctes africanus* (Porath, 1871) found in Europe (Chilopoda, Lithobiomorpha, Henicopidae). – Journal of Natural History.
- Gulbrandsen J. M. 2011. Naturtypekartlegging i Arrendal kommune 2010–11. – BioFokus-rapport 2011-28. (139 s.).
- Jonsson, L. J. 2010. Atlantplattfoting *Polydesmus angustus* – en för Sverige ny dubbelfoting. – Fauna och Flora 105 (1): 34-37.
- Korsós, Z. & Enghoff, H. 1990. The *Cylindroiulus truncorum*-group (Diplopoda: Julidae) – Ent. scand. 21: 345-360.
- Olberg, S., Laugsand, A. E., Lønnve, O. J., Olsen, K. M. & Gammelmo, Ø. 2013. Kartlegging av insekter knyttet til utvalgte hule eiker i Oslo og Akershus 2012. – BioFokus-notat 2013-4. (7 s.+vedlegg).
- Olsen, K. M. 2008. Kartlegging av sylinderknøtt-snegl, *Truncatellina cylindrica*, i 2008. – Biofokus-rapport 2008-33. (32 s.).
- Olsen, K. M., Lock, K. & Scheller, U. in prep. Symphyla of Norway.
- Scheller, U. & Fjellberg, A. 2010. *Decapauropus remyi* (Bagnall, 1935) (Myriapoda, Pauropoda), a worm-like pauropod from a sandy beach: first record from Scandinavia, neotype selection and redescription. – Zootaxa 2652: 64-68.

Den ca 5 mm långa växthuslevande dubbelfotingen *Cylindrodesmus hirsutus* är ny för Sverige. Foto: Anders Larsson.

The small anthropochorous millipede *Cylindrodesmus hirsutus* is introduced to Sweden.

Tabell 1. Nya fynd och rättningar till Katalog över Nordens mångfotingar 2008. Provinsförkortningar: se denna katalog! (i) = endast fynd inomhus, (u) = fynd utomhus (anges endast om det är en ändring från (i) i katalogen). Alla uppgifter är från perioden efter 1950 om inget annat anges.
New records added to the "Catalogue of myriapoda in the Nordic countries" (2008). Province abbreviations: see the 2008-catalogue. (i) = indoor only, (u) = outdoor record. All data are from the period after 1950 unless stated.

Art nr/Art	Nya provinstrynd	Ny för perioden	Anmärkingar	Referens
Chilopoda				
2	<i>Lithobius forficatus</i>	-	DK: LFM - NO: Ak, He, Op, Te, VA, NT	-
3	<i>Lithobius melanops</i>	SE: Sö (i)	DK: LFM - NO: Öf, AA, Ro, MR	-
4	<i>Lithobius macilentus</i>	NO: Te	NO: Ak	-
5	<i>Lithobius tenebrosus</i>	NO	SE: Öi - NO: Te, AA, VA	-
5B	<i>Lithobius velutiacus</i>	DK: Öj	-	Erighoff, Akkari & Pedersen in press
7	<i>Lithobius agilis</i>	-	SE: Bi	-
8	<i>Lithobius erythrocephalus</i>	-	SE: Bi, Up - DK: LFM - NO: Öf, He, Op, Bu, Vf, AA, MR	-
9	<i>Lithobius borealis</i>	-	DK: Sjå - NO: Op, Bu, Te	-
13	<i>Lithobius calcaratus</i>	NO: Öf	SE: Bi, Sö	Magne Peitersen (artsobservasjoner.no/smakryp)
14	<i>Lithobius microps</i>	NO: Ög, Sö, Jå (u)	-DK: LFM - NO: Öf, Vf, Ho	Jå: (i) ändras till (u)
15	<i>Lithobius curtipes</i>	NO: Öf, Ak	NO: Öf, Ak	-
16	<i>Lithobius crassipes</i>	NO: Op	SE: Bi - NO: VA	-
17	<i>Lamyctes emarginatus</i>	SE: Sö	SE: Bi - NO: Ak, Te, AA, Ro, MR, NT	-
17B	<i>Lamyctes africanus</i>	DK: Sj, Öj, LFM, Sjå	-	Erighoff, Akkari & Pedersen in press
19	<i>Cryptops horrentis</i>	-	SE: Up	-
20	<i>Cryptops perisi</i>	DK: LFM	-	Erighoff et al. 2011
23	<i>Stigmatogaster subterraneus</i>	-	SE: Sk (u) - DK: Sjå	-
25	<i>Schendyla nemorensis</i>	NO: Ro, SF	DK: LFM - NO: Bu, Te, AA	Sk: (i) ändras till (u)
27	<i>Geophilus carpophagus</i>	-	SE: Sk (-1900) - DK: Sjå	-
28	<i>Geophilus electricus</i>	-	DK: LFM - NO: AA	-
29	<i>Geophilus flavus</i>	SE: His, Jå - NO: Ro	SE: Sö, An (u), Vb (u) - DK: LFM - NO: Öf, Ak, Vf, Te, AA, St	An, Vb: (u) ändras till (i)
30	<i>Geophilus insculptus</i>	NO: Bu, SF	-	-
31	<i>Geophilus proximus</i>	SE: Pil, LuL - NO: Bu	DK: Sjå - NO: Öf, He, Vf, Te, AA, VA, Ro, MR, St	-
32	<i>Geophilus truncorum</i>	NO: SF	SE: Bi - DK: LFM, Sjå - NO: AA, Ro	-
33	<i>Stenolaena linearis</i>	-	DK: Sjå	-
35	<i>Pachymerium ferrugineum</i>	-	SE: Bi, Nä - DK: LFM, Sjå	-
37	<i>Strigamia crassipes</i>	NO: Öf, Vf, SF	DK: Sjå - NO: Ak	-
38	<i>Strigamia maritima</i>	NO: MR	SE: Sk - DK: Sjå - NO: Te, AA, SF	-
Diplopoda				
40	<i>Glomeris marginata</i>	SE: Ha	DK: LFM	-
41	<i>Polyzonium germanicum</i>	SE: Vsm	SE: Vsm	-
42	<i>Craspedosoma rawlinsoni</i>	SE: Vsm, Vrm - NO: AA	SE: Öi, Up	-
43	<i>Nanogona polydesmoides</i>	DK: LFM	-	Gulbrandsen 2011
46	<i>Melogona voigiti</i>	NO: Ak	NY för Danmark	Erighoff et al. 2011
47	<i>Chondrodesmus riparius</i>	SE: Sm (i) - NO: ST	NY för Norge	Olberg et al. 2013
47B	<i>Cylindrodesmus hirsutus</i>	SE: Vg (i), Vsm (i)	-	Mail från Jan Ove Rein till Henrik Erighoff 2009-05-20.
48	<i>Oxidus gracilis</i>	SE: Sk (i), Sö (i), Up (i), LuL (i)	NY för Sverige och Norden	Andersson 2012
48B	<i>Sisateia italica</i>	DK: LFM	-	Erighoff et al. 2011
49	<i>Brachydesmus superus</i>	NO: Bu, ST	NY för Danmark och Norden	-

Tabell 1. fortsättning

Art nr/Art	Nya provinshynd	Ny för perioden	Anmärkingar	Referens
50	<i>Polydesmus complanatus</i>	-	-	-
51	<i>Polydesmus argustus</i>	SE: Vg, Dk, Sj, LfM, Sjä - NO: Ak	SE: Vsm, Dir, Ån	Jonsson 2010
52	<i>Polydesmus denticulatus</i>	SE: Bl, Vsm	SE: Öi, Dir - NO: Öf, He	-
53	<i>Polydesmus inconstans</i>	SE: Ha	DK: LfM	-
56	<i>Ophiodesmus albanianus</i>	NO: Ak	-	Olsen 2008
58	<i>Amphithoraeus altensis</i>	SE: Vg (f)	NY för Norge	Andersson 2012
59	<i>Parasphrobolus lucifugus</i>	SE: Vsm	NY för Sverige	-
60	<i>Nemasoma varicorne</i>	SE: Vsm	Sjä: (u) ändras till (f)	-
61	<i>Thlaeasobates littoralis</i>	SE: Vsm	Bo (1950-) strykes	-
62	<i>Bianilius guttulatus</i>	SE: Bo, Hls	Bo (1900-1949)	-
63	<i>Proteroiulus fuscus</i>	-	DK: LfM	-
64	<i>Archiboreoiulus pallidus</i>	SE: Bl, Ån	SE: Vg	-
66	<i>Choneiulus palmatus</i>	SE: Vsm - DK: Sj, LfM	SE: Vg - NO: Öf, Ak, Bu, Vf, AA	-
68	<i>Brachyulus pusillus</i>	SE: Ög - NO: AA	-	-
71	<i>Atelajulus nitidus</i>	SE: Bl, Ög, Vm	SE: Up - DK: LfM	-
74	<i>Cylindroiulus caeruleocinctus</i>	SE: Ha, NÄ, Vsm, Vm, Dir - NO: MR	SE: Bl, Öi - DK: LfM - NO: ST	-
75	<i>Cylindroiulus punctatus</i>	SE: NÄ, Vsm, Vm, Dir	SE: Öi - DK: LfM	-
76	<i>Cylindroiulus laeistratus</i>	-	DK: LfM	-
77	<i>Cylindroiulus britannicus</i>	NO: Vf, SF	-	-
78	<i>Cylindroiulus panisorum</i>	DK: LfM	-	Korsós & Engelhoff 1990
79	<i>Cylindroiulus truncorum</i>	-	NO: Bu (u)	-
81	<i>Leptoiulus proximus</i>	-	SE: Ög, Up	-
83	<i>Ophylulus pilosus</i>	SE: Bl, Vg, Bo, Vsm, Vm	DK: LfM	-
85	<i>Julius terrestris</i>	-	SE: Up	-
86	<i>Julius scanicus</i>	-	SE: Sk (1900-1949)	-
87	<i>Julius scandinavius</i>	SE: Bl, Vsm - NO: MR	SE: Up - DK: LfM	-
88	<i>Ommatoidiulus sabulosus</i>	SE: Bo, Hls	SE: Sö, Vsm - DK: LfM	-
88B	<i>Tachypodoiulus niger</i>	DK: LfM	-	Engelhoff et al. 2011
Pauropoda				
90	<i>Pauropus lanceolatus</i>	NO: Te	-	-
91	<i>Stylopauropus pedunculatus</i>	SE: Vg	-	-
99B	<i>Decapauropus remyi</i>	NO: Ro	-	Scheller & Fjellberg 2010
101	<i>Decapauropus verticillatus</i>	SE: Up	NY för Norge och Norden	-
103	<i>Amphipauropus rhenanus</i>	NO: Vf, Ro	-	-
Symphyla				
105	<i>Scutigereilla</i> spp.	SE: Ha, Hls, Ån - NO: SF, MR, NT	NO: Öf, Ho	Olsen, Lock & Scheller in prep
108	<i>Symphylella elongata</i>	NO: AA	NY för Norge	Olsen, Lock & Scheller in prep
109	<i>Symphylella isabellae</i>	NO: He	-	Olsen, Lock & Scheller in prep
110	<i>Symphylella vulgans</i>	NO: Bu	-	Olsen, Lock & Scheller in prep